

Dagiti Pagalagadan iti Responsable a Panagusar iti Teknolohia

(para kadagiti ramit a digital, network, ken serbisio iti internet a kukua ken ab-abangan ti Hawaii State Department of Education para kadagiti estudiantena)

1) **Introduksion**

Ti Hawaii State Department of Education (HIDOE) ket sikokomit a mangtarabay kadagiti estudiante iti panagusarda iti teknolohia kas ramit tapno masuportaran dagiti nagun-odda ken tignayenna dagitoy nga agusarda kadagiti digital a ramit, network, ken serbisio iti internet a kukua wenno ab-abangan ti HIDOE para kadagiti programa para iti edukasion iti ikub ti estruktura dagiti pagalagadan iti responsable a panagusar.

Dagiti nagannak ken legal a parabantay (manipud ditoy, sangsangkamaysa a maawagan iti “nagannak” wenno “dagiti nagannak”), kaduada ti anakda, masapul a repasuenda dagiti pagalagadan ken pirmaanda ti Pormulario iti Responsable a Panagusar iti Teknolohia wenno Technology Responsible Use Form (“TRUF”), a masapul a maisubli iti eskuelaan ti estudiante iti petsa nga inkeddeng ti eskuelaan ngem saan a naladladaw ngem 30 aldaw manipud iti petsa iti pannakaited ti pormulario iti estudiante. Dagiti napirmaan a pormulario, patalgedanna ti panagkinnaawatan ken katulagan a mangsurot kadagiti amin a pagalagadan, pagannurotan, ken pagalagadan mainaig iti panagusar kadagiti digital a ramit, network, ken serbisio iti internet a kukua wenno ab-abangan ti HIDOE, a mabalin a mabaliwan wenno mayad-adu segun iti panagkasapulan ti HIDOE. Ti kaudian a bersion dagitoy a pagalagadan ket makita iti

2) **Ti panagusar iti teknolohia ket responsibilidad ken oportunidad para kadagiti estudiante**

Ti panagusar kadagiti digital a ramit, network, ken serbisio iti internet a kukua wenno ab-abangan ti HIDOE ket maysa a pribilehio, saan a karbengan. Ti akem a mangedukar kadagiti estudiante maipapan iti responsable ken maitutop a panagusar iti Internet ken digital a ramit ket pagtitinnulongan dagiti nagannak, mannursuro, ken eskuelaan. Responsibilidad dagiti estudiante ken nagannak a masigurado a dagiti digital a ramit, network, ken serbisio iti internet a kukua wenno ab-abangan ti HIDOE mausar kas mayannurot kadagitoy a pagalagadan iti responsable a panagusar.

3) **Panagmonitor para iti kinatalged ti estudiante**

Dagiti ramit ken account iti panangserrek iti HIDOE Internet and Networks ket kukua ti HIDOE. Ti HIDOE ti mangmonitor ken adda karbenganna a mangmonitor kadagiti nasao a ramit, network, ken aktibidad iti internet dagiti estudiante. Saan a mangnamnama dagiti estudiante iti kinapribado iti panagusarda kadagiti digital a ramit, network, ken serbisio iti internet a kukua ti HIDOE agraman dagiti e-mail ken nakalebber a file. Nawaya ti HIDOE a mangpakaammo iti maitutop a pannakabagi ti autoridad iti ania man a maatap nga ilegal nga aktibidad mainaig iti panagusar kadagiti digital a ramit ken network ken serbisio iti internet, ken saan a masapul nga agpakada pay iti estudiante wenno nagannak para iti nasao a panagireport. Karbengan ti HIDOE ti mangrepaso ken mangikkat iti ania man a file ken rekord ti estudiante a nausar kadagiti ramit ken account ti HIDOE tapno mapagtalinaed ti integridad ti network, ti mangtarimaan iti digital a ramit ti HIDOE, ti mangimbestigar iti panagsalungasing kadagitoy a pagalagadan, ken ti mangsigurado a ti digital a ramit ket responsable a nausar.

4) **Pannusa kadagiti panagsalungasing**

No salungasingen ti estudiante ti ania man a paset dagitoy a pagalagadan, mayaplikar amin a mayannatup a linteg ken administratibo a pagalagadan, karaman ngem saan a nalimitaran iti, Hawaii Administrative Rules (HAR), Title 8, Chapter 19, a napauluan iti “Student Misconduct, Discipline, School Searches and Seizures, Reporting Offenses, Police Interviews and Arrests, and Restitution for Vandalism.” Dagitoy ket makita ditoy

(<http://bit.ly/HARChapter19>) wenna mabalinyo ti mangala iti kopia iti eskuelaanyo.

Ti HIDOE ti mangikeddeng iti maitutop a pannusa para iti ania man a saan a maiparbeng nga inaramid ti estudiante. Karbengan ti HIDOE nga awan pakpakaammona, a di pagkurien ken pugasen ti maysa nga account a mainanaig kadagiti aktibidad a mangsalungasing kadagiti pagannurotan ti HIDOE. Karbengan ti HIDOE nga idiskonek nga awan ti pakpakaammona ti ania man a ramit a pangrugian ti panag-spam, malisioso wenna makaduduso nga aktibidad agingga a ti makina a naapektaran ket madalusan wenna matarimaan.

5) *Dagiti Serbisio iti Edukasion iti Online*

Mabalin a maikkan dagiti estudiante iti asaynment babaen ti serbisio iti edukasion iti online, kas iti Google Apps for Education, Microsoft Office 365, ken Blackboard. Monitoren ti HIDOE ti panangserrek kadagitoy a site tapno maipaayan dagiti estudiante iti gundaway a natalged a pakaadalan. Kalpasan a makaala iti pammalubos kadagiti nagannak, mabalin ti HIDOE ti mangaramid iti adres iti e-mail, kredensial iti panag-login (kas iti username ken password), ken/wenna profile iti online dagiti estudiante tapno makastrekda kadagiti site wenna serbisio; nupay kasta, dagitoy nga adres, kredensial, ken profile ket mausar laeng para iti panagaramid kadagiti asaynment iti eskuelaan. Maipaskil iti website ti eskuelaan ti listaan dagiti serbisio iti edukasion iti online nga us-usaren ti eskuelaan wenna ipaay ti eskuelaan apaman a madawat.

6) *Dagiti pagalagadan para iti pakabuklan a panagusar ken panangtaripato kadagiti digital a ramit a kukua wenna ab-abangan ti HIDOE*

- A) Usaren laeng dagiti estudiante dagiti digital a ramit nga ipaay ti HIDOE para kadagiti aktibidad a mainaig iti eskuelaan.
- B) Mabalin laeng nga usaren dagiti estudiante dagiti elektroniko a ramit iti klasrum nga autorisado ti mannursuro.
- C) Ti naidesignar a digital a ramit ti HIDOE ti mabalin laeng nga usaren ti nakaidesignaranna nga estudiante. Ti nadesignaran nga estudiante, masapul a dina ipalubos nga usaren ti sabali ti ramit.
- D) Saan a madadael wenna maikkat dagiti etiketa ti HIDOE/Estado ken ti manupaktiurer. Awan ti sabali nga sticker, tinta, wenna ania man a pagdekorasion nga aytem ti mabalin a mainayon iti naidesignar a ramit iti estudiante (kas koma iti, ngem saan laeng a nalimitaran iti, ramit, bateria, waya, ken charger).
- E) Manteneren dagiti estudiante ti kinapribado ken seguridad dagiti username ken password-da para iti digital a ramit ken dagiti nay-install a software ken application. Saan nga ibingbinglay dagita username ken password-mo iti uray asino man (uray kadagiti kasingedan a gagayyem) malaksid kadagiti nagannak wenna parabantaymo.
 - i) Iti gundaway a ti estudiante ket nalipatanna ti username wenna password-na, kontakten ti mannursuro para iti pannarabayna.
 - ii) No ti username wenna password ti estudiante ket nai-lock wenna saan a nairanta a naibinglay iti sabali, kontakten ti mannursuro para iti pannarabayna. Mabalin a dumawat ni mannursuro iti tulong a teknikal.
- F) Awan ti sungsubangan ti HIDOE iti ania man a saan nga autorisado a mabayadan nga inwayat dagiti estudiante kadagiti ramit, serbisio iti internet, ken/wenna network ti HIDOE kas iti, a saan laeng a nalimitaran iti, bayadan iti credit card, bayadan iti long distance nga awag iti telepono, bayadan iti ramit ken linia, wenna para iti ania man nga ilegal a panagusar kas iti panagsalungasing iti copyright.
- G) Panagireport kadagiti nadadael/napukaw a ramit, bayrus, ken dadduma pay nga isyu
 - i) Dagiti estudiante ken dagiti nagannakda ti personal a responsable iti umno a pannakataripato, pannakausar, ken pannakaimet ti naidesignar a ramit ken pannakaammo iti ayanna iti ania man a tiempo. Dagiti estudiante ti responsable a mangipan a dagus iti nadadael, naburak, wenna di agkurri a ramit iti nakadesignar a tao ti eskuelaan tapno matarimaan. Dagiti nagannak ti estudiante a napaneknekan a responsable iti pannakapukaw, pannakaperdi, pannakaburak, wenna pannakadadael ti ramit ti eskuelaan (kas iti, ngem saan laeng a nalimitaran iti, ramit, bateria, waya, ken charger) ti masapul nga agbayad para iti maisukat a ramit segun iti HAR, Title 8, Chapter 57, napauluan iti "Restitution for Damaged and Lost Books, Equipment, Supplies, and Outstanding Financial

Obligations.” Kitaen ti Chapter 57 ditoy (<http://bit.ly/HAR8Chapter57>) wenna dumawat iti kopia iti eskuelaanyo. Ti gatad ti pagsukat wenna pagtarimaan ket depende iti kakaro ti dadael.

- ii) No ti ramit ti estudiante ket napukaw wenna natakaw, ti estudiante ken/wenna nagannak ti responsable iti panangala iti police report iti uneg ti 24 oras manipud iti pannakaduktal ti pannakapukaw/pannakatakaw, iti madagdagus a panangipaay iti eskuelaan iti dokumentasion ti report, ken iti pannakitinnulong a nasayaat iti ania man a sumarsaruno nga imbestigasion.
- iii) Maidawat kadagiti estudiante nga ireportda iti umno nga autoridad (mannursuro, prinsipal, wenna bise prinsipal) ti ania man a pagkapsutan/pakaisagmakan iti seguridad ti kompiuter ti HIDOE, ken ania man nga insidente ti posible a madi a pannakausarna wenna pannakasalungasing daytoy a katulagan.
- iv) Masapul nga idanon laeng dagiti estudiante ken nagannak ti amin a pakaseknan ti panagusar iti teknolohia iti/kadagiti mangiwanwan a mannursuro ken/wenna iti administrative staff ti eskuelaan.

7) *Dagiti pagalagadan iti maitutop ken manakman a panagusar iti HIDOE Internet and Network Services*

- A) Usaren dagiti estudiante dagiti serbisio iti internet ken network ti HIDOE para laeng iti panagadalda. Mabalín a pengdan ti HIDOE ti pannakastrek dagiti estudiante iti maysa a material a mapapati a saan a makatulong iti panagadalda. Maiparít kadagiti estudiante ti panangliklikda kadagiti naiplastar a pangpatalged iti seguridad dagiti kompiuter iti eskuelaan ken ti network ti HIDOE.
- B) Maiparít ti panagusar iti sistema ti network ti HIDOE iti wagas a mangparigat kadagiti rekursos ti sistema ken ti network agingga a daytoy a panagusar ket pakaigapuan iti pannakabiáng ti panagusar ti sabali.
- C) Masapul a kanayon a makikooperar dagiti estudiante kadagiti dawat dagiti mannursuro ken dadduma pay nga administrador ti eskuelaan iti impormasion maipapan kadagiti aktibidad iti panagkompiut dagiti estudiante.
- D) Pannakaprotektar ti personal nga impormasion ti estudiante
 - i) Saan a mausar dagiti personal a user account para iti panagadal wenna leksion. Agusar dagiti estudiante iti sabali nga account para iti eskuelaan wenna panagadalna ken mantenerenna ti kinapribado ken seguridad dagiti username ken password-da para iti amin a serbisio iti internet, network, social media, ken online/cloud (kas iti, ngem saan a nalimitaran iti, Google Apps for Education ken Edmodo).
 - ii) Mapugas dagiti user account nga indesignar ti HIDOE a saan nga aktibo iti tallo wenna nasursurok a bulan (kas koma saan a nag-login wenna nag-upload iti file) gapu ta mabalín a makaipaayda iti risgo iti seguridad ken iparngedda dagiti napateg a rekursos ti sistema.
 - iii) Saan nga iparang ti tunggal estudiante ti kompleto a naganna, adres ti pagtaengan wenna numero ti teleponona, wenna ti personal nga impormasion ti sabali iti internet nga awan ti pammalubos manipud iti mangiwarwardas a mannursuro. Saan a kasinnarak dagiti estudiante dagiti tattao a kinontakda babaen ti internet nga awan ti pammalubos ti nagannak.
 - iv) Responsable dagiti estudiante kadagiti account-da. Masapul nga umno ti panagusar dagiti estudiante iti sistema ken kadagiti pagprotekta a feature nga impaay ti network ken mangiwayatda iti panagannad kadagiti sabsabali a mabalín a makastrek kadagiti rekursosda iti kompiuter. Ti seguridad ti individual a password ket responsibilidad ti tunggal agar-aramat.
 - v) Saan a mabalín nga agusar dagiti estudiante iti account wenna password ti sabali nga agus-usar nga awan ti maitutop nga autorisasion manipud iti mangiwarwardas a mannursuroda, iti sabali pay nga administrador ti HIDOE, wenna iti administrador ti sistema.
 - vi) Saan a mangipaay ti HIDOE iti pamatalged, nayebkas man wenna naipasimudaag, maipapan iti pannakausar dagiti kukua wenna ab-abangan ti HIDOE a digital a ramit, Network, Internet, wenna ti kinaeksakto, kinahusto, kinakompleto, wenna kinamapangnamnamaan ti ania man nga impormasion, file, wenna software. Saan a responsable ti HIDOE iti ania man a pannakadadael kadagiti ania man a nadakamat, karaman ti pannakapukaw ti data, saan a pannakaideliber, wenna panagsardeng ti serbisio,

maigapu man daytoy iti panagbaybay-a, kamali wenno panaglibtaw dagiti agus-usar, wenno dadduma pay a pagkapsutan. Ti mismo nga agus-usar ti adda sungsubatanna iti panagusar ti ania man nga impormasion a naala iti internet.

- vii) No mamati ti estudiante a ti user account ken password-na ket naikompromiso, masapul a kontakenna a dagus ti mannursuro wenno ti administrador ti eskuelaan.

8) Saan nga Autorisado a Panagusar iti Internet wenno Digital a Ramit ti HIDOE

A) Kinabastos ken panang-harass

- i) Saan nga usaren dagiti estudiante ti Internet para iti ania man a panggep nga ilegal, saan a maiparbeng, ken kinabastos. Masapul nga ipakaammo dagiti estudiante iti mangiwarwardas a mannursuro no makaalada kadagiti impormasion wenno mensahe a saan a maitutop wenno makaipaay kadakuada iti ania man a di pannakaidna. Maiparit ti panagusar iti network ti HIDOE iti panagipaskil, panagipatulod, wenno panagala iti material a pornograpia, saan a maitutop a teksto wenno graphic a file, wenno file a mabalina a mangdadael iti network (kas koma file a nagikut iti malware, worm, bayrus).
- ii) Saan nga i-harass dagiti estudiante ti sabali babaen ti panagipatulod iti di met nadawdawat, komersial, makapasuron, bastos, mammarpardaya, makasair wenno mangipangpangta a mensahe (kas iti, ngem saan a nalimitaran iti, e-mail, paskil iti social network, ken direkta a mensahe), wenno agusar iti ania man a porma ti elektroniko a media tapno mang-harass iti sabali a tao wenno grupo (kas koma iti cyberbullying). Dagus nga ireport dagiti estudiante iti mannursuro wenno administrador ti eskuelaan ti ania man nga aramid nga iti panagriknada ket maka-harass.
- iii) Maiparit ti panagipatulod wenno panangawat iti impormasion a maikontra iti linteg babaen ti elektroniko a komunikasion, ti panagusar iti elektroniko a komunikasion nga ilegal gapu ta salungasingenna dagiti linteg iti lokalidad, estado, federal a gobierno, ken internasional a komunidad.

B) Dagiti linteg iti copyright ken plagiarismo

- i) Saan a kopiaen dagiti estudiante wenno i-download a saan nga autorisado dagiti material nga addaan copyright wenno lisensiado. Saan a responsable wenno awan ti sungsubatan ti HIDOE kadagiti material a mangsalungasing kadagiti paglintegan iti copyright. Dagiti agus-usar ti responsable kadagiti linaon dagiti paskilda ken iti panagala kadagiti amin a masapul a pammalubos wenno lisensia iti ania man a nausar a material.
- ii) Dagiti estudiante, saanda a paaduen wenno iwaras a saan nga autorisado dagiti material nga addaan copyright wenno lisensiado.

C) Panag-download, panag-access, wenno panagkopia kadagiti material a saan a mainaig iti panagadal

- i) Saan nga i-download wenno y-install dagiti estudiante ti ania man a software, apps, pelikula, wenno ay-ayam kadagiti digital a ramit, wenno baliwan ti konpigurasion ti sistema.
- ii) Saan a mabalina a mangaramid dagiti estudiante kadagiti kopia dagiti file ti konpigurasion ti sistema para iti saan nga autorisado a bukodda a panagusar wenno para iti sabali a tao wenno agus-usar.

D) Komersial ken politikal a negosio

- i) Saan nga usaren dagiti estudiante ti internet tapno maala wenno maiwaras ti material “kas pagganaran” wenno komersial a negosio. Awan ti maiwayat nga aktibidad a makapaganan nga usar dagiti rekursos ti HIDOE iti panagkompiut ken panag-network.
- ii) Dagiti rekursos ti HIDOE iti panag-network ken panagkompiut, saan a mabalina nga usaren para iti panangidur-as iti maysa a panggep iti politika wenno interes a saan a mainaig kadagiti aramid ti HIDOE.

E) Seguridad ti ramit ken network

- i) Saan koma a padasen dagiti estudiante nga i-hack wenno palukayan ti seguridad ti ania man a kukua

wenno ab-abangan ti HIDOE a digital a ramit, server, wenno ania man nga account ti sabali nga agus-usar.

ii) Dagiti estudiante, saanda koma nga ag-download, agy-install wenno mangpataray kadagiti programa wenno ramit iti seguridad a mangibunannag iti pagkapsutan iti ken/wenno manglaktaw iti seguridad ti sistema. Saan koma a padasen dagiti estudiante a palikawan wenno i-uninstall ti pagmonitor a software manipud kadagiti ramit a kukua wenno ab-abangan ti HIDOE. Kas pangarigan, saan koma a mangpataray dagiti estudiante kadagiti programa a makaduktal iti password kadagiti ania man a sistema iti kompiuter ti HIDOE wenno saanda koma a mangy-install kadagiti rootkit a manglaktaw iti seguridad ti sistema.

F) Maiparit ti panagusar iti network ti HIDOE wenno ti digital a ramit ti HIDOE para iti ania man a panggep a maiparit iti linteg.